

жава од пред повеќе од еден век и дека при тоа се нудени разни модалитети на држава и државност, меѓу кои и во рамките на федерација или конфедерација — балканска, источна, југословенска, јужнословенска. Меѓутоа само КПЈ, на чело со другарот Тито, правилно го третираше македонското национално прашање и во рамките на заедничката борба е извојувана слободата и конституирањето на АСНОМ-ска Македонија. Во дискусијата се изнесени многу нови прашања и сознанија кои треба да послужат како поттик за натамошни истражувања.

Сите реферати и дискусија ќе бидат објавени во посебен зборник, во издание на Македонската академија на науките и уметностите.

Задачата што Организациониот одбор како своја цел ја постави беше врз основа на историските факти и најновите научни сознанија, здобиени од досегашните проучувања на архивскиот и документарниот материјал, како и многубројните расправи, монографии, статии, спомени и други написи, што попотполно и поцелосно, научно и објективно да се осветли овој период од создавањето на македонската државност. Се надеваме дека со објавувањето на материјалите од научниот собир ќе се здобиеме со уште еден зборник на трудови што ќе побуди интерес кај сите научни, просветни, културни и јавни работници, како и кај поширок круг на читатели.

Благој СТОИЧОВСКИ

ЈУБИЛЕЈ НА ПРОФ. Д-Р СТЈЕПАН АНТОЛЈАК ВО ЗАДАР, (Филозофски факултет Задар — 28 февруари 1985)

Историското друштво на Задар, на 28 февруари о.г. по повод 75-годишнината од животот и 50-годишнината од научната дејност на проф. д-р Стјепан Антолјак организира свечен собир. Причините што токму во Задар се одржа таков повод и Историското друштво на Задар да биде иницијатор и носител на тоа одбележување беа многустрани. Пред сè познато е дека професор Антолјак, со повторното доаѓање во Задар во 70-тите години ја обнови работата на Историското друштво, поради што Друштвото успешно делува и е едно од најактивните во Хрватска. Конечно, овде е и она

што е веќе познато, но во оваа прилика треба да се истакне, а тоа е долгогодишната и непрекината врска на професорот Антолјак со Задар, и тоа, не само на научен туку и на педагошки план.

Свечениот собир започна на 28 февруари, со претпладневниот прием кај претседателот на Општината Задар, инженерот А. Бенети. Во таа прилика во делегацијата што ја прими претседателот, славеникот, д-р С. Антолјак, беа секретарот на Историското друштво проф. Радомир Јуриќ, гостинот на Историското друштво на Задар, академик Радослав Катичиќ, проф. Јосип Видаковиќ,

декан на филозофскиот факултет во Задар и проф. д-р Бранко Панов во име на Ректоратот на Универзитетот „Кирил и Методиј“ од Скопје. Во свечената атмосфера, која што траеше повеќе од колку што беше предвидено со протоколот, претседателот на Општината, укажа на важноста и значењето што ја имаше славеникот и сè уште ја има во задарската средина. Во таа прилика на присутните претседателот им врачи подароци.

Истиот ден, попладне во 18 часот, во свечената сала на Филозофскиот факултет во Задар, пред преполниот аудиториум, започна свечениот дел на собирот, со кој што претседаваше проф. Радомир Јуриќ, секретар на Историското друштво на Задар. По уводната беседа на професорот Јуриќ, реч му беше дадена на професор Слободан Чача, претседател на Историското друштво на Задар. Во таа прилика тој ја промовира книшката на проф. д-р Стијепо Обад, посветена на животот и делото на д-р Стјепан Антољак, што ја отпечати Историското друштво на Задар, со помош на Филозофскиот факултет во Задар и Самоуправната интересна заедница за културата на Општината Задар, и тоа како втора книга во рамките на својата скромна издавачка дејност. Во подолгото излагање, С. Чача се осврна на животниот и творечки пат на славеникот. При тоа тој посебно укажа на научната широчина на неговата работа на полето на историските науки, која се движи од Средниот век па сè до 19 век, и тоа кај сите јужнословенски народи. Посебно ја истакна неговата работа врз проучувањето на средновековното минато и тоа

не само на Задар, туку и на Хрватска и Македонија. Понатаму укажа на неговата педагошка и научна работа, посебно на обновата на историската катедра во Скопје, Приштина и организирањето на постдипломските студии на Филозофскиот факултет во Задар. По одржаната беседа на С. Чача, на славеникот свечен примерок од книгата „Животот и делото на д-р Стјепан Антољак“, му врачи д-р Стијепо Обад.

По излагањето на С. Чача, на собирот му се обрати деканот на Филозофскиот факултет д-р Јулијан Медини. Со топли и искрени зборови му се заблагодари на славеникот за неговата долгогодишна самопрегорна, научна и педагошка работа не само на Отсекот за историја, кој според зборовите на деканот, со повторното доаѓање на славеникот во Задар почнал научно и педагошки да работи. Посебно укажа на неговите заслуги на организирањето на научната работа на филозофскиот факултет во Задар, посебно при организирањето на постдипломските студии. На крајот деканот нагласи, дека врска на славеникот, како на педагошки, така и на научен план, со Филозофскиот факултет во Задар и понатаму трае.

Во името на Ректоратот на Универзитетот Кирил и Методиј“ од Скопје, на собирот и на проф. д-р Степан Антољак му се обрати проф. д-р Бранко Панов. Во подолгата беседа, тој посебно ја истакна неговата работа врз развојот на историографијата во Македонија по Втората светска војна, и посебно неговите резултати на проучувањето на македонското средновековие, кое, како што нагласи, спаѓа во врвот

на европската и светската византологија. По одржаната беседа, д-р Бранко Панов им врачи пригодни подароци на славеникот, на деканот на Филозофскиот факултет и на претседателот на Историското друштво на Задар.

По д-р Панов, на собирот во име на Сојузот на друштвата на историчарите на Хрватска му се обрати проф. д-р Јосип Лучиќ,

виш научен советник во Институтот за хрватска историја при Универзитетот во Загреб. Тој при тоа укажа и го истакна значењето на славеникот, како сестран историчар, како кого во нашите средини има сè помалку. Се осврна и на неговиот широк научен опус, издвојувајќи ја неговата книга "Pacta ili concordia iz 1102 godine."

На јубилејот во Задар на славеникот Д-р Стјепан Антолјак пригодни подароци од Ректоратот на универзитетот „Кирил и Методиј“ од Скопје му врачи проф. д-р Бранко Панов

По д-р Лучиќ, на собирот му се обрати проф. д-р Љеља Доброник, стручен соработник на Лексикографскиот завод од Загреб. Во кратката беседа таа му се заблагодари на славеникот, на поттикот што ѝ го дал нејзе лично во почетокот на нејзината научна работа во Загреб, но посебно на прекрасното пријателство и помош, кое славеникот го укажал

на нејзините родители. Во таа прилика д-р Доброник на славеникот му врачи пригоден подарок.

На собирот понатаму му се обрати и д-р Винко Форетик, пензиониран директор на Историскиот архив во Дубровник. Тој посебно ги извести собирот за славениковата несебична и самопрегорна работа околу средувањето

на Историскиот архив во Задар, непосредно по војната. Потоа укажа на значењето на некои од трудовите (Раџа и Конавска бунта), укажувајќи со тоа на обичајот на славеникот да ги изучува овие настани од хрватската историја, кои се и дел од европската историја.

На крајот на свечениот собир, на присутните им се обрати и славеникот. Во краткиот говор, се заблагодари на укажаната чест, на Историското друштво во Задар и на присутните кои со својата бројна присутност му оддале чест. При тоа посебно укажа на важноста на изучувањето на историјата, бидејќи како еднаш во еден момент на восхит рече, цитирајќи ги зборовите на еден од значајните интелектуалци во Загреб и Хрватска во 19 век, Велимир Гај... „народ без историја, тоа е како орел без крила“.

По завршениот свечен собир, проф. Радомир Јуриќ, најави предавање на кадемикот Радослав Катичиќ, претставник на Славистичкиот семинар во Виена, под наслов „Почетоците на хрватската историографија како филолошки проблем“. Треба да се истакне, дека академикот Катичиќ во таа прилика изјави дека предавањето не само што му го посветува на славеникот, туку е и поттикнат од некои негови трудови

од наведената проблематика, па затоа решил и да го одржи ова предавање.

По одржаното предавање во новите изложбени простории на Научната библиотека во Задар, беше отворена изложба на одбраните научни и стручни трудови на д-р Антољак. Во оваа прилика д-р Весна Цестраиќ, виш научен соработник во Институтот на ЈАЗУ во Задар одржа пригодна беседа.

И на крајот да додадеме дека професор д-р Стјепан Антољак, со својот досегашен научен опус навистина покажа дека за него може да се рече дека е еден од последните неимари не само на хрватската туку и на југословенската историографија, чијшто работен елан не престанува и по неговото заминување во пензија. Впрочем, бројните јавни признања, коишто славеникот ги добил за својата долгогодишна работа, покажуваат каков научен углед и почитување има славеникот не само во задарското, хрватското туку и во останатите југословенски подрачја, каде што делувал и сè уште делува.

Фрањо СМИЉАНИК

(Превел од хрватско-српски јазик
Благој СТОИЧОВСКИ)

Реч при промоцијата на Зборникот на трудови „САМОУПРАВАТА ВО МАКЕДОНСКАТА РЕВОЛУЦИЈА — Од македонското национално-ослободително движење до АСНОМ“, Делчево, 1985, 124.

Почитувани другари и другарки, колеги и колешки!

Ја имам повеќе од ретката чест, чест но истовремено и не-

скриено задоволство на овогодишната манифестација „ГОЦЕВИ ДЕНОВИ“ да ги претставам минатогодишните резултати од нашиот научен собир.